

A j e l ö l t k ó d s z á m a :

Državni izpitni center

P 0 9 1 A 1 0 3 1 2

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

2. feladatlap

Művészi szöveg(részlet) elemzése

2009. május 28., csütörtök / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A feladatlaphoz mellékelve van egy darab üres lap a vázlatkészítéshez.

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi.

Ragassza vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon, az értékelőlapokon és az üres lapon!

A feladatlap két művészi szöveg(részlet)et tartalmaz, valamint a hozzájuk kapcsolódó irányított és kevésbé irányított szövegalkotási szempontsört. A kettő közül csak az egyiket válassza! Összesen 30 pont érhető el A dolgozat terjedelme 300–600 szó.

A táblázatban jelölje x-szel a választott szövegalkotási módot!

Irányított szövegalkotás	Kevésbé irányított szövegalkotás

Csak golyós- vagy töltőtollat használhat. Írott betűkkel, olvashatóan írjon! Ha rosszul fogalmazott, a leírtat húzza át, majd írja le újra! Az olvashatatlan dolgozatot nulla (0) ponttal értékeljük. A mellékelt üres lapra írt vázlatát nem értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 2 üres.

ÜRES OLDAL

A) Irányított irodalmi fogalmazás Szabó Magda Angyal című novellájának részlete alapján

Mikor hazaért, csak Nagymama volt otthon (...)

Anyu még nem érkezett haza, de ezen nem ütődött meg, bizonyára Géza bácsival van, Anyu minden szabad percét Géza bácsival tölti. Nemsokára megesküsznek, akkor majd többet lesz itthon.

(...) Ha apu élne, nem lenne Géza bácsi, de Apu olyan régen meghalt, hogy ő nem is emlékszik rá, és a fénykép, ami maradt róla, nem mond semmit. Persze, már a fénykép sincs kinn a kredencen, Anyu eltette, mikor Géza bácsi elhozta a gyűrűt.

Rendezni kezdte a holmiját, mindent kirakott a fiókjából. Most aztán igazán elkezdődhet a vakáció (...). Lelt egy üres füzetlapot, rajzolni kezdett rá, megpróbált angyalt rajzolni. A plébániatemplomban, az oltárképen áll egy angyal, de az felnőtt, túl komor is (...) Gyerekangyalt szeretett volna rajzolni, de nem sikerült. (...)

Nem volt megelégedve az angyal hajával. Előbb kurta, sárga fürtöket rajzolt neki, aztán hirtelen eszébe jutottak a négerek, és akkor kifestette az angyalt gyapjas hajúnak és feketének. Az igazságtalanság volna, ha csak fehér angyalok lennének. A fehér gyereknek fehér a védangyala, a koreainak meg sárga. Az olyan megnyugtató, hogy az embernek őrangyala van és védőszentje. Ki lehet az a szent Lujza? Vajon szép volt?

Ő, sajnos, nem szép. Mara szép, annak apródfrizurája van (...). Neki copfja is van, pedig utálja, de Géza bácsi azt mondja, minden rendes kislánynak copfja van, hát neki se szabad levágnia a haját. Jó volna szép lenni, olyan szép, hogy mindenki megcsodálja. De hát nem az. Vajon a jó Isten miért teremt szépet is meg nem szépet, meg olyan semmilyen, olyan csúnya-se szépet? (...)

Apa cukrász volt, de ő más akarna lenni, nem is szeret semmi édeset, még cukorból is a savanyú ízlik igazán (...) Nagyon hamar férjhez fog menni. Milyen jó volna, ha őt megszeretné egy kínai! A kínaiaknak olyan érdekes a szemük. Minden ember egyenlő, és a bőr színe nem jelent semmit.

Vajon miért mondja Géza bácsi, hogy azért van különbség ember és ember között, nem is kevés. Az iskolában azt mondták, nincs, mert mindenki egyformán születik, és egyformán is hal meg. Géza bácsi azt se szereti, hogy Marával barátkozik, mert Mara cigány. Ez olyan zavaros dolog, mert hiszen Mara nem is tud hegedülni. „Ez a baja ennek az iskolának – mondta Géza bácsi –, hogy a kislány mindenféle gyerekekkel összekerül.” De hiszen minden ember egyenlő!

Szemponatok:

- Ismertesse a novellarészlet témáját és az írói elbeszélésmódot!
- Mutassa be a főszereplőt, majd vizsgálja meg három gondolatát!
- Fejtse ki véleményét a főszereplő álláspontjáról, majd fogalmazza meg, Ön szerint hogyan alakítható ki az előítéletmentes gondolkodás!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követni. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, valamint a stilisztikai és a nyelvi megformálásra!

B) Kevésbé irányított irodalmi fogalmazás Temesi Ferenc Szónok c. novellájának részlete alapján

Már a metrón figyeltem rá: külvárosi eleganciával öltözött: barna ing, sárga nyakkendő, halszállás zakó, kopott kabát és nadrág, fehér zokni, félretaposott cipő. A többi ember elhúzódott mellőle, pedig nem áradt belőle se piaszag, se dohánybűz. A fejét félrehajtván vitakozott magában valamin. (...)

Egy kicsit húzta az egyik lábát, de mire a Kossuth tér sarkára értem, már javában szónokolt. Az emberek megtorpantak egy pillanatra, aztán gyorsan továbbálltak. Még nem hallottam jól, miről beszél, csak széles gesztusait láttam. A legtöbb ember úgy véli, a szólásszabadság az, hogy ő szabadon megmondhatja a véleményét, de ha valaki visszaszól, az gyalázatos merénylet. Pedig ha az egész emberiség egy véleményen volna, és csak egyetlen ember gondolkodna másként, a többség akkor sem lenne feljogosítva arra, hogy elhallgattassa azt az egyént, miként ő sem lenne feljogosítva ugyanerre – ha hatalmában volna.

A közelébe értem, de nem hallottam semmit. Elébe álltam és tőle másfél méterre leplezetlenül figyeltem. (...) Amit előadott, azt nem lehet az iskolában megtanulni. (...) Nem volt az az érzésünk, hogy beszéde hosszúságával akar hatni. (...) Neki csak egy trükkje volt. Nem ejtett ki egyetlen hangot sem. Borzasztó, ha valaki jól beszél, de nincs igaza. De ő? Egy méterre megközelítettem, de még csak nem is suttogott. A lényegre hívta fel a figyelmet, úgyszólván eszköztelenül. A szó félreértések forrása, a szavak maszkok. A szónoklásban az a legnagyobb művészet, hogy elrejtjük benne a művészetet. Hát ez neki tökéletesen sikerült.

(...) Mindenesetre a szónoknak csak én voltam a hallgatósága. A jog arra, hogy beszélhessek, nem jelenti automatikusan azt, hogy komolyan is vegyenek. Az emberek nem vették komolyan szónokunk hadonászását, szavait pedig – ezt én is állíthatom – nem lehetett leolvasni az ajkairól. (...) Elgondolkodva sétáltam tovább egy félig iroda, félig presszó és szendvicsbár felé. Ültem az ablaknál és a szónokra gondoltam. A hallgatásra. A beszéd az időről, a hallgatás az örökkévalóságról szól – ezt írtam a noteszomba, míg a következő műsorom házigazdájára vártam. Életünk legnagyobb pillanataiban is némák vagyunk, nem?

Az emberi kapcsolatokban nem az a tragédia – mondta ismerősöm, amikor elmeséltem neki a szónoklatot –, hogy félreértik a szavakat, hanem hogy a hallgatást sem értik meg. A teheneiket kerítéssel vagy villanyárammal, az embereket szavakkal tartják kordában.

(...) Egész életünk összetörik a szavak súlya alatt – mondta ismerősöm. – Hallgass meg mindenkit, de ne szólj. Ezért van két fülünk és csak egy szánk.

Szemponatok:

Ismertesse a szövegrészlet témáját és az írói elbeszélésmódot! Mutassa be a szónokot, összegezze a vele történeteket! Vizsgálja meg az elbeszélő négy fontosabb gondolatát/felismerését, kettőről fejtse ki a véleményét is!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követni. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, valamint a stilisztikai és a nyelvi megformálásra!

ÜRES OLDAL